

PROTOKÓŁ KONTROLI

Kontrola w podmiocie uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego - Wodnym Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym w Radomiu¹ z siedzibą w Radomiu została przeprowadzona w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 18 sierpnia 2011 r. o *bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych*², zgodnie z planem kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2021.³

I. PODMIOT I OKRES OBJĘTY KONTROLĄ

Celem kontroli była ocena prawidłowości wykonywania przez WOPR w Radomiu zadań z zakresu ratownictwa wodnego, określonych w art. 13 i 14 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 roku o *bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych*⁴ z uwzględnieniem sił, środków i warunków niezbędnych do zapewnienia prawidłowego poziomu wykonywania ratownictwa wodnego.

Kontrolą został objęty okres od 1 lipca 2020 r. do 2 września 2021 r.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone przez zespół kontrolerów w składzie:

- 1) Marcin Pańtak, naczelnik w Departamencie Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego MSWiA, na podstawie upoważnienia Nr 7/DOLiZK//2021 z dnia 27 sierpnia 2021 r.;
- 2) Anna Lis, główny specjalista w Departamencie Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego MSWiA, na podstawie upoważnienia Nr 8/DOLiZK//2021 z dnia 27 sierpnia 2021 r.

w dniach 1-2 września 2021 r. w siedzibie podmiotu kontrolowanego oraz w dniach 3 września – 15 października 2021 r. w siedzibie podmiotu kontrolującego.

II. WPROWADZENIE

Na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych Nr 33/2013 z dnia 12 grudnia 2013 r. (znak: DRiOL-NRGW-0272-27/2013) oraz decyzji Wojewody Mazowieckiego Nr 11/2018 z dnia 10 grudnia 2018 r. (znak: WZ-IV.6310.610.2018) o wpisie do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, WOPR w Radomiu jest podmiotem uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego i jako podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego zobowiązane jest do podejmowania działań ratowniczych, o których mowa w art. 13 *ustawy o bezpieczeństwie...* i do realizacji zadań określonych w art. 14 ust. 1 ww. ustawy.

¹ Zwane dalej również jako: WOPR w Radomiu, podmiot kontrolowany, lub Stowarzyszenie.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 350, z późn. zm.

³ Plan kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2021, zatwierdzony przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 12 stycznia 2021 r.

⁴ Zwanej dalej: *ustawą o bezpieczeństwie...*

Organem uprawnionym do kierowania Stowarzyszeniem jest Zarząd.⁵ W kontrolowanym okresie w skład Zarządu wchodziło 7 osób: Prezes Zarządu - Grzegorz Skura, Wiceprezisi: Radosław Gola, Rafał Jeruzal, Grzegorz Molga, Sekretarz - Paweł Stefański, Skarbnik – Błażej Jaśkiewicz, Członek Zarządu - Piotr Mosionek.

Siedziba podmiotu znajduje się przy ul. Filtrowej 4 w Radomiu (kod 26-600).

Stowarzyszenie nie posiada terenowych jednostek organizacyjnych.

III. USTALENIA KONTROLI

1. Organizowanie, kierowanie, koordynowanie i prowadzenie bezpośrednich działań ratowniczych w ramach ratownictwa wodnego.

Na podstawie dokonanych ustaleń, działalność WOPR w Radomiu w zakresie organizowania, kierowania, koordynowania i prowadzenia bezpośrednich działań ratowniczych można ocenić **pozytywnie, mimo nieprawidłowości**. Powyższa ocena wynika z analizy przedstawionej dokumentacji źródłowej oraz złożonych wyjaśnień w tym zakresie.

1.1. Obszar wykonywania ratownictwa wodnego.

Zgodnie z wyjaśnieniami podmiotu kontrolowanego⁶, w okresie objętym kontrolą działania z zakresu ratownictwa wodnego wykonywano nad Zalewem Domaniowskim, (pow. przysuski). W ramach stałych dyżurów prowadzono także wrywkowe kontrole pod względem bezpieczeństwa na zalewach w Sieciechowie i Janikowie (powiat kozienicki), zalewie w Koszorowie (powiat sztybołowski), zalewie w Jagodnie (powiat radomski) oraz Jeziorze Kozienickim (powiat kozienicki).

Ponadto w kontrolowanym okresie Stowarzyszenie organizowało, kierowało i koordynowało działania ratownicze na wyznaczonym obszarze wodnym – krytej pływalni „Neptun” w Radomiu na podstawie umów zawartych z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Radomiu Sp. z o. o., ul. Narutowicza 9, 26-600 Radom, tj. umowy Nr 4C/2019/ZP zawartej w dniu 20 grudnia 2019 r. i umowy Nr 7C/2020/ZP zawartej w dniu 30 grudnia 2020 r.⁷

1.2. Zapewnienie stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego, poprzez utrzymywanie stałych dyżurów ratowników wodnych.

Stowarzyszenie w okresie podlegającym kontroli zapewniało stan gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego przez stałe dyżury ratowników wodnych.

Zasady organizacji stałych dyżurów podmiot kontrolowany określił w „Instrukcji pełnienia dyżurów WOPR Radom”. Stosownie do ww. dokumentu oraz wyjaśnień podmiotu kontrolowanego, ratownicy wodni pełnią dyżur według ustalonego miesięcznego harmonogramu w biurze WOPR (ul. Filtrowa 4) lub na wskazanym akwenu lub w miejscu zamieszkania – pod telefonem. Zmiana dyżurna trwa 12 godzin, w godzinach 7-19, a na zmianie dyżuruje 3 ratowników wodnych. Sprzęt ratowniczy, pozostający w dyspozycji ratowników wodnych pełniących dyżur, na który składa się łódź na przyczepie podłodziowej wraz z podręcznym sprzętem ratowniczym oraz łódź do działań lodowych wraz ze sprzętem do ratownictwa lodowego, znajduje się w garażu na terenie ujęcia wody „Malczew” Wodociągów Miejskich w Radomiu (ul. Wiertnicza 30). Ponadto na parkingu przed budynkiem biura WOPR znajduje się samochód osobowy wyposażony w podręczny sprzęt ratowniczy przeznaczony dla ratowników wodnych pełniących dyżur.

⁵ § 32 statutu Stowarzyszenia oraz odpisy aktualny i pełny z Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego, nr KRS 0000067950, wydruk z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego.

⁶ Pismo podmiotu kontrolowanego z dnia 6 września 2021 r.

⁷ W postępowaniu przetargowym WOPR w Radomiu występowało w wspólnie ze Środowiskowo-Lekarskim Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym z siedzibą w Radomiu ul. Wernera 9/11 lok. 9 (umowa konsorcjum z dnia 18 grudnia 2013 r.).

Na podstawie grafików stałych dyżurów ratowniczych oraz list obecności na dyżurach ustalono, że Stowarzyszenie w kontrolowanym okresie gwarantowało wykonywanie dyżurów ratowniczych w systemie 24/7/365.

Niemniej jednak z ww. dokumentów wynika, że zmiana dyżurna 3-osobowego zespołu ratowniczego trwała nie 12 a 24 godziny, a niektórzy z ratowników na dyżurze pozostawali przez 3 - 4 dni, a nawet 7 lub 8 kolejnych dni.

Taką organizację pełnienia stałych dyżurów ratowniczych w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego należy uznać za nieprawidłową. Nie jest bowiem możliwym utrzymanie pełnej gotowości fizycznej i psychicznej na zmianach dyżurnych trwających przez kilka kolejnych dni i wyłączenie się całkowite na ten czas z życia zawodowego czy osobistego. Stąd też niezbędne jest zapewnienie prawa do odpoczynku ratownikom pełniącym dyżur (również, gdy pełnienie dyżuru odbywa się na innej podstawie niż stosunek pracy). Powyższe naruszenie skutkowało tym, że Stowarzyszenie nie gwarantowało udzielenia pomocy osobom przebywającym na obszarach wodnych na najwyższym poziomie. Należy więc uznać ten fakt za **uchybiecie** w działalności pomiotu kontrolowanego, za które odpowiedzialność ponosi jego kierownik.

Stowarzyszenie dedykowało specjalny numer alarmowy do odbioru zgłoszeń alarmowych, tj. numer telefonu 661 101 003. Numer ten został wskazany jako numer alarmowy w Rejestrze Jednostek Współpracujących z Systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne.

Ustalono, że wskazany numer telefonu nie był przeznaczony wyłącznie do odbioru zgłoszeń alarmowych, gdyż m.in. na stronie internetowej podmiotu kontrolowanego numer ten nie jest wskazywany jako numer alarmowy, lecz numer kontaktowy w sprawach „pilnych”.

Ponadto w zawartym przez podmiot kontrolowany porozumieniu z Komendantem Straży Miejskiej w Radomiu w zakresie współpracy oraz przygotowania i organizacji działań ratowniczych na wodach śródlądowych gminy Radom oraz porozumieniach w zakresie współpracy oraz przygotowania i organizacji działań ratowniczych na wodach śródlądowych województwa mazowieckiego w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego zawartych z Komendantami Powiatowymi Państwowej Straży Pożarnej: w Grójcu, Zwoleniu, Szydłowcu, Koziennicach, Lipsku, Przysusze jako numer telefonu, na który mają być przekazywane do WOPR w Radomiu informacje o konieczności organizacji akcji ratowniczej na wodach wskazano numery telefonów do: biura WOPR, ówczesnego Szefa Grupy Operacyjnej oraz Prezesa WOPR w Radomiu.

Brak jednolitych zasad alarmowania podmiotu kontrolowanego o wypadku na obszarze wodnym oraz brak dedykowania specjalnego numeru alarmowego wyłącznie do odbioru zgłoszeń alarmowych stanowi **uchybiecie** w działalności podmiotu kontrolowanego. Ograniczenie dostępności do numeru alarmowego oraz pozostałych numerów wskazanych do powiadamiania mogło negatywnie wpłynąć na skuteczność zgłoszeń, a tym samym na zapewnienie stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego. Za powstanie tego uchybienia odpowiada kierownik podmiotu kontrolowanego.

Ustalono, że do pełnienia stałych dyżurów Stowarzyszenie dedykowało w 2020 r. - dziesięciu, a w 2021 r. – trzynastu ratowników wodnych (ratownicy ci stanowili Grupę Operacyjną). Ustalone w trakcie kontroli nieprawidłowości w zakresie kwalifikacji osób pełniących stałe dyżury ratownicze opisano w pkt 1.4. Protokołu.

Ustalono również, że podmiot kontrolowany z trzema ratownikami wodnymi w 2020 r. i z trzema ratownikami wodnymi w 2021 r., wchodzącymi w skład Grupy Operacyjnej zawarł umowy zlecenia na świadczenie usług ratowniczych na pływalni „Neptun” w Radomiu.

Ze względu na brak przekazania przez podmiot kontrolowany dokumentów dotyczących pracy ratowników wodnych dedykowanych do pracy na pływalni „Neptun” i wchodzących również w skład Grupy Operacyjnej, zespół kontrolny nie był w stanie ustalić, czy sposób organizacji stałych dyżurów kolidował z realizacją zadań na wyznaczonych obszarach wodnych.

Niemniej jednak stwierdzono przypadki dedykowania ratownika wodnego na dyżur w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego z równoczesnym kierowaniem go do pracy przy zabezpieczeniu ratowniczym imprez rekreacyjno – sportowych⁸.

Pełnienie dyżuru przez ratownika wodnego w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego, przy równoczesnym wykonywaniu przez niego innych czynności (m. in. praca na wyznaczonych obszarach wodnych, prowadzenie działalności edukacyjnej lub profilaktycznej) nie jest pełnieniem stałego dyżuru w rozumieniu ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych. Powyższe należy uznać za **nieprawidłowość**, za którą odpowiedzialność ponosi kierownik podmiotu kontrolowanego, wskutek czego podmiot kontrolowany nie gwarantował niezwłocznego udzielania pomocy osobom, które uległy wypadkowi na obszarze wodnym.

Podmiot kontrolowany prowadził dokumentację zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego i utrzymywania stałych dyżurów ratowników wodnych w okresie objętym kontrolą. Na przedmiotową dokumentację składały się grafiki stałych dyżurów ratowniczych, listy obecności na dyżurach oraz „Dziennik pływań i eksploatacji jacht RIB 510 WM-2047”.

1.3. Stała kontrola wyznaczonych obszarów wodnych.

Stowarzyszenie zobowiązane było do zapewnienia stałej kontroli przez ratowników wodnych wyznaczonego obszaru wodnego – pływalni „Neptun” w Radomiu.

Jak wynika z postanowień umów zawartych z zarządzającym ww. wyznaczonym obszarem wodnym, podmiot kontrolowany zobowiązany był do „wykonywania kompleksowej obsługi ratowniczej” pływalni „Neptun” w Radomiu, w ramach której m.in. miał:

- zapewniać bezpieczeństwo osób korzystających z pływalni zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności zgodnie z przepisami *ustawy o bezpieczeństwie ...*;
- zapewniać ciągłość codziennej obsady 3 stanowisk ratowniczych przez 7 dni w tygodniu,
- udzielać kwalifikowanej pierwszej pomocy,
- prowadzić dziennik pracy ratowników i podstawową dokumentację związaną z wykonywaną usługą.

Zgodnie z wyjaśnieniami podmiotu kontrolowanego⁹ w listopadzie 2020 r. nastąpiło zamknięcie pływalni dla osób fizycznych i mogły z niej korzystać jedynie stowarzyszenia. Ograniczono także czas otwarcia pływalni do 3 – 4 godzin dziennie i zamknięto obiekt w soboty i niedziele, zredukowano liczbę ratowników, którzy pełnili dyżur tylko na jednej niecce. W styczniu 2021 r. pływalnia była dostępna jedynie dla sportowców, którzy odbywali treningi przez 2 – 3 godziny dziennie, od poniedziałku do piątku (na zmianie był tylko jeden ratownik).

Stowarzyszenie dokumentowało realizację stałej kontroli na wyznaczonym obszarze wodnym oraz podejmowanych działań ratowniczych na tym obszarze. Podmiot kontrolowany przedstawił dokumentację z tym związaną, na którą składały się dzienniki pracy ratowników wodnych.

Stwierdzono, że podmiot kontrolowany do pracy na wyznaczonym obszarze wodnym dedykował osoby, które nie spełniały ustawowych warunków dla ratownika wodnego (szerzej w pkt 1.4. Protokołu).

1.4. Kadra ratowników wodnych podmiotu kontrolowanego.

Podmiot kontrolowany przedłożył: wykaz ratowników WOPR w Radomiu na dzień 31.05.2021, zawierający 146 nazwisk oraz listę ratowników wodnych pełniących dyżury w ramach wolontariatu w 2020 r., listę ratowników wodnych pełniących dyżury w ramach wolontariatu w 2021 r., oraz dwa wykazy osób, przy pomocy których realizowano umowy zawarte z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Radomiu

⁸ Regaty kajakowe w dniu 27 lipca 2021 r. zabezpieczali ratownicy wodni będący na dyżurze ratowniczym w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego.

⁹ Pismo podmiotu kontrolowanego z dnia 12 października 2021 r.

Sp. z o. o. Na podstawie przedstawionej dokumentacji ustalono, że w kontrolowanym okresie w skład kadry ratowniczej WOPR w Radomiu wchodziły 152 osoby.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że spośród 152 osób, wchodzących w skład kadry ratowników wodnych w przypadku 39 osób nie udokumentowano spełnienia przesłanek, o których mowa w przepisach¹⁰ *ustawy o bezpieczeństwie...* w zakresie posiadania pełnych uprawnień ratownika wodnego, w tym:

- dla 3 osób nie udokumentowano spełnienia warunku w postaci „spełnienia wymagań określonych w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym dla lekarza systemu, pielęgniarki systemu, ratownika medycznego realizujących doskonalenie zawodowe lub ratownika”,
- dla 32 osób – nie przedstawiono dokumentów potwierdzających spełnienie warunku w postaci „posiadania dodatkowych kwalifikacji przydatnych w ratownictwie wodnym”;
- dla 4 osób - nie udokumentowano spełnienia warunku w zakresie posiadania wiedzy i umiejętności z zakresu ratownictwa,
- dla 1 osoby nie przedłożono dokumentów potwierdzających spełnienie warunków dla ratownika wodnego.

Do pełnienia stałych dyżurów w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego w 2020 r. Stowarzyszenie dedykowało 10 ratowników wodnych, a w 2021 r. – 13 (w 2021 r. obsadę osobową z 2020 r. powiększono o dodatkowych 3 ratowników). Z kolei umowy zawarte z zarządzającymi realizowane były w 2020 r. przez 15 ratowników wodnych, a w 2021 r. - 17 ratowników wodnych.

Ratownicy wodni stale dyżury w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego pełnili na zasadzie wolontariatu.

Do pracy na wyznaczonych obszarach wodnych kierowani również byli ratownicy wodni, którzy dedykowani byli do pełnienia stałych dyżurów w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego (w 2020 r. i 2021 r. były to po 3 osoby).

Z przedłożonej zespołowi kontrolnemu dokumentacji poświadczającej spełnienie warunków określonych dla ratowników wodnych w *ustawie o bezpieczeństwie...* przez osoby stanowiące kadrę ratowniczą podmiotu kontrolowanego wynika, że nie wszystkie osoby, za pośrednictwem których wykonywane były zadania z zakresu ratownictwa wodnego, spełniały wymagania określone w ustawie.

Ustalono, że do pełnienia dyżurów w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego dopuszczano osoby, które nie posiadały aktualnego zaświadczenia o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskaniu tytułu ratownika (stwierdzono 1 przypadek).

Ustalono również, że podmiot kontrolowany dedykował do wykonywania zadań ratownika wodnego na wyznaczonych obszarach wodnych osoby, które nie spełniały wymagania w zakresie posiadania dodatkowych kwalifikacji przydatnych w ratownictwie wodnym (w 2020 r. były to 2 osoby, a w 2021 r. – 4).

Powierzenie osobom nieposiadającym odpowiednich kwalifikacji czynności z zakresu ratownictwa wodnego należy uznać za **nieprawidłowość** w funkcjonowaniu jednostki kontrolowanej, za którą odpowiedzialność ponosi kierownictwo podmiotu kontrolowanego. W konsekwencji oznacza to, że Stowarzyszenie nie zapewniało odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych. Skutkiem nieprawidłowości mogło być narażenie osób poszkodowanych na nieprofesjonalne działanie ratownicze.

¹⁰ Ustalenia kontroli odnośnie kwalifikacji kadry ratowniczej podmiotu kontrolowanego dokonywane były w kontekście przepisu art. 2 pkt 5 *ustawy o bezpieczeństwie...*, który to z dniem 1 października 2021 r., został uchylony w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 20 maja 2021 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. poz. 1190).

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że Stowarzyszenie prowadziło dokumentację dotyczącą uprawnień kadry ratowników wodnych. Ewidencja ratowników wodnych prowadzona była w sposób zorganizowany (dokumenty ratowników wodnych poukładane były w segregatorze), ale nierzetelny (brak poszczególnych dokumentów potwierdzających kwalifikacje). Podmiot kontrolowany jeszcze w trakcie trwania czynności kontrolnych w jego siedzibie podjął działania mające na celu uzupełnienie dokumentacji ratowniczej.

Ponadto podmiot kontrolowany uznawał spełnianie warunków określonych w *ustawie o bezpieczeństwie...* dla ratownika wodnego na podstawie dokumentów, które były niezgodne z formalnymi wzorami określonymi w przepisach prawa, stanowiącymi potwierdzenie spełniania tych warunków (m.in. posiadanie uprawnień w zakresie uprawiania turystyki wodnej uznawano na podstawie zaświadczeń o zdaniu egzaminu na żeglarza jachtowego czy sternika motorowodnego, gdy tymczasem zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie uprawiania turystyki wodnej¹¹ dokumentami kwalifikacyjnymi potwierdzającymi posiadanie uprawnień do uprawiania turystyki wodnej są patenty i licencje, których wzory określone są w załącznikach do przedmiotowego rozporządzenia. Ponadto od dnia 1 stycznia 2012 r. nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu ratownictwa wodnego oraz technik pływackich jest możliwe jedynie poprzez odbycie szkolenia ratowników wodnych, a dokumentem potwierdzającym jego odbycie jest zaświadczenie, którego wzór stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie szkoleń w ratownictwie wodnym.¹² Z kolei wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskaniu tytułu ratownika określony jest przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 marca 2007 r. w sprawie kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy¹³ (załącznik nr 2 i 3) i nie przewiduje wydawania żadnych innych dokumentów na okoliczność potwierdzenia odbycia ww. kursu i posiadania tytułu ratownika.

Wobec powyższego uznano, że nadzór nad aktualizacją dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje ratowników wodnych będących członkami stowarzyszenia był niedostateczny. Nieprowadzenie rzetelnej dokumentacji dotyczącej uprawnień kadry ratowników wodnych należy uznać za **uchybiecie**. Brak kontroli nad aktualnością i kompletnością dokumentów potwierdzających spełnienie wymagań ustawowych przez ratowników wodnych mogło skutkować powierzeniem zadań ratownika wodnego osobie nieuprawnionej.

1.5. Specjalistyczny sprzęt wykorzystywany do zadań z zakresu ratownictwa.

Na podstawie przedstawionych przez podmiot kontrolowany dokumentów: zestawień posiadanego sprzętu specjalistycznego, środków transportu i łączności oraz dokonanych w dniu 2 września 2021 r. oględzin sprzętu ratowniczego, należy stwierdzić że Stowarzyszenie posiada specjalistyczny sprzęt niezbędny do wykonywania ratownictwa wodnego.

Stwierdzono, że Stowarzyszenie dysponowało każdym rodzajem sprzętu specjalistycznego niezbędnym do wykonywania ratownictwa wodnego oraz środkami transportu i łączności wymienionymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie wymagań dotyczących wyposażenia wyznaczonych obszarów wodnych w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne¹⁴.

W trakcie kontroli ustalono, że liczba sprzętu, którym dysponuje kontrolowany podmiot była adekwatna do obszaru, na którym wykonywał ratownictwo wodne. Z przekazanych wyjaśnień oraz dokonanych oględzin sprzętu ratowniczego wynika, że Stowarzyszenie swobodnie dysponowało sprzętem ratunkowym, pomocniczym, środkami transportu oraz łączności, które były niezbędne do wykonywania ratownictwa wodnego.

Podmiot kontrolowany posiadał sprzęt ratowniczy, którego był właścicielem lub użytkownikiem.

¹¹ Dz. U. poz. 460.

¹² Dz. U. poz. 747.

¹³ Dz. U. z 2021 r. poz. 411.

¹⁴ Dz. U. poz. 261, z późn. zm.

Na podstawie oględzin sprzętu przeznaczonego do działań ratowniczych stwierdzono, że środki transportu oraz łączności, sprzęt ratunkowy, pomocniczy, niezbędny do wykonywania ratownictwa wodnego, znajdujący się w dyspozycji podmiotu kontrolowanego, były sprawne i utrzymywane w dobrym stanie technicznym.

W związku z powyższym **pozytywnie** należy ocenić działalność podmiotu kontrolowanego w zakresie zapewnienia posiadania niezbędnego do wykonywania ratownictwa wodnego sprzętu specjalistycznego oraz środków transportu i łączności.

1.6. Podejmowanie działań ratowniczych, o których mowa w art. 13 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.

Z wyjaśnień podmiotu kontrolowanego wynika, że Stowarzyszenie ani razu nie przyjęło zgłoszenia o wypadku lub zagrożeniu na obszarach wodnych na numer alarmowy. W kontrolowanym okresie w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego Stowarzyszenie nie podejmowało żadnych działań ratowniczych.

Ratownicy wodni podmiotu kontrolowanego prowadzili natomiast działania ratownicze w ramach stałej kontroli wyznaczonych obszarów wodnych, polegające na udzielaniu kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Podmiot kontrolowany nie transportował osób, które uległy wypadkowi do miejsca, gdzie jest możliwe podjęcie medycznych czynności ratunkowych przez jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne.

W ramach wyżej opisanych działań nie stwierdzono nieprawidłowości z zastrzeżeniem uchybień opisanych w ramach pkt. 1.4 Protokołu, dotyczących dopuszczenia do działań ratowniczych osób, które nie spełniały ustawowych warunków dla ratownika wodnego.

2. Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej dotyczącej bezpieczeństwa na obszarach wodnych.

Stowarzyszenie w kontrolowanym okresie prowadziło działalność profilaktyczną i edukacyjną dotyczącą bezpieczeństwa na obszarach wodnych.

W 2020 r. z uwagi na ograniczenia wprowadzone w związku z epidemią choroby COVID-19 wywołaną zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 aktywność profilaktyczno-edukacyjna WOPR w Radomiu polegała głównie na patrolowaniu akwenów znajdujących się na terenie działania Stowarzyszenia, zwłaszcza Zalewu Domaniowskiego. Natomiast w 2021 r. podmiot kontrolowany w ramach działań profilaktyczno-edukacyjnych odbył spotkania z dziećmi i młodzieżą oraz z osobami niepełnosprawnymi, poświęcone tematyce bezpieczeństwa nad wodą.

Ponadto Stowarzyszenie na wniosek Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu przeprowadziło szkolenia dla policjantów z sezonowych komórek wodnych wykonujących zadania na wodach i terenach przywodnych garnizonu mazowieckiego oraz szkolenie dla żołnierzy 62 Batalionu Lekkiej Piechoty.

Wspólnie ze strażakami OSP Iłża i Przysucha przeprowadzono ćwiczenia z zakresu ratownictwa wodnego w celu integracji podejmowania w przyszłości wspólnych działań ratowniczych.

Na okoliczność potwierdzenia wykonywania działalności profilaktycznej i edukacyjnej dotyczącej bezpieczeństwa na obszarach wodnych podmiot kontrolowany przedłożył wykaz podejmowanych działań oraz podziękowania od przedstawicieli organizacji, na rzecz których działania edukacyjne były prowadzone.

Podmiot kontrolowany wskazał osoby biorące udział w działaniach w zakresie edukacji i profilaktyki. Z przedstawionych dokumentów wynika, że nie wszystkie osoby realizujące zadania z ww. zakresu posiadały kwalifikacje ratownika wodnego lub instruktora.

Wykonywanie przez podmiot kontrolowanych ustawowych zadań przy pomocy osób nieposiadających odpowiednich kwalifikacji należy uznać za **nieprawidłowość** w jego funkcjonowaniu, za którą odpowiedzialność ponosi kierownictwo podmiotu kontrolowanego. Wykonywanie działalności

edukacyjno-profilaktycznej przez osoby niewykwalifikowane mogło skutkować obniżeniem poziomu bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych.

W zakresie realizacji obowiązku polegającego na współpracy z zarządzającym obszarem wodnym oraz z policją przy objęciu nadzorem miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpielii (tj. nie będących formalnie kąpieliskiem lub miejscem okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii)¹⁵ podmiot kontrolowany wyjaśnił, że prowadził wspólne patrole prewencyjne z Policją na Zalewie Domaniowskim. Na potwierdzenie powyższego nie przedstawił żadnej dokumentacji. Nie udokumentowano również działań podejmowanych wspólnie z zarządzającym obszarem wodnym w ww. zakresie.

Działalność podmiotu kontrolowanego w zakresie realizacji obowiązku wynikającego z art. 14 ust. 1 pkt 2 *ustawy o bezpieczeństwie...* oceniono **pozytywnie mimo nieprawidłowości**.

3. Prowadzenie dokumentacji działań ratowniczych, o których mowa w art. 14 ust.1 pkt. 1 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, w tym rejestrze działań ratowniczych.

Podmiot kontrolowany prowadził dokumentację działań ratowniczych oraz posiadał rejestr działań ratowniczych. Prowadzenie działań ratowniczych na wyznaczonym obszarze wodnym dokumentowano w dziennikach pracy ratowników wodnych.

W dokumentacji działań ratowniczych na wyznaczonych obszarach wodnych rejestrowano prace ratowników wodnych uwzględniając m.in. datę, imię i nazwisko ratownika wodnego, godziny pełnienia dyżuru, podpis i opis przebiegu dyżuru.

Z kolei na dokumentację stałego dyżuru składały się grafiki dyżurów oraz listy obecności, a także „Dziennik pływań i eksploatacji jacht RIB 510 WM-2047”. Nie dokumentowano przebiegu dyżuru.

Podmiot kontrolowany posiada rejestr działań ratowniczych. Rejestr prowadzony jest elektronicznie i ma postać pliku Word, z rubrykami pozwalającymi na zgromadzenie danych wymaganych przez art. 14 ust. 3 *ustawy o bezpieczeństwie...*

Rejestr nie zawierał żadnych wpisów za okres podlegający kontroli, choć Stowarzyszenie prowadziło w tym okresie działania ratownicze na wyznaczonym obszarze wodnym. Według wyjaśnień WOPR w Radomiu¹⁶ rejestry działań ratowniczych na pływalni „Neptun” znajdują się w dziennikach pracy ratowników, pozostających w dokumentacji zarządzającego tym obszarem wodnym.

Rejestr działań ratowniczych powinien stanowić jeden zbiór, w którym odnotowywane powinny być wszystkie przypadki prowadzenia działań ratowniczych przez podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego (zarówno działania prowadzone w ramach zapewniania stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego jak i działania podejmowane na wyznaczonych obszarach wodnych). W związku z powyższym należy stwierdzić, że WOPR w Radomiu prowadziło rejestr działań ratowniczych w sposób niezgodny z *ustawą o bezpieczeństwie...*, co należy uznać za **nieprawidłowość**, za którą odpowiedzialność ponosi kierownik podmiotu kontrolowanego. Nieprowadzenie jednolitego rejestru działań ratowniczych w sposób kompletny i systematyczny utrudnia wywiązanie się Stowarzyszenia z obowiązku udzielania informacji z rejestru działań ratowniczych na wniosek podmiotów uprawnionych do ich uzyskania.

4. Ujawnianie zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i przekazywanie informacji o zidentyfikowanych zagrożeniach w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych właściwej radzie gminy.

Ustalono, że ujawnianie zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych przez Stowarzyszenie w kontrolowanym okresie miało miejsce tylko w odniesieniu do wyznaczonych obszarów wodnych, poprzez przeprowadzanie tzw. audytów bezpieczeństwa na wniosek zarządzających

¹⁵ Art. 4 ust. 1 pkt 3 lit b *ustawy o bezpieczeństwie...*

¹⁶ Pismo podmiotu kontrolowanego z dnia 12 października 2021 r.

tymi obszarami. Podmiot kontrolowany nie wykazał, by współpracował z zarządzającymi obszarami wodnymi (odpowiedzialnymi za zapewnienie warunków bezpieczeństwa na obszarach wodnych nie będącymi kąpieliskiem, miejscem okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli lub pływalnią) przy dokonywaniu analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występowało zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się lub uprawiania sportów wodnych lub rekreacji.

W związku z tym należy uznać, że podmiot kontrolowany w ograniczonym zakresie realizował obowiązek ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa na obszarach wodnych, co należy uznać za **nieprawidłowość**, za powstanie której odpowiedzialność ponosi kierownictwo podmiotu kontrolowanego. Zaniechanie działań przez Stowarzyszenie w ww. zakresie mogło przyczynić się do obniżenia poziomu bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych, znajdujących się na terenie działania Stowarzyszenia.

IV. OCENA OGÓLNA, WNIOSKI I ZALECENIA

Ocena podmiotu kontrolowanego została dokonana na podstawie ustalonego stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli przy zastosowaniu kryteriów kontroli wynikających z *ustawy o bezpieczeństwie...*, takich jak: legalność, celowość oraz rzetelność.

Na podstawie dokonanych ustaleń należy stwierdzić, że WOPR w Radomiu, nie gwarantowało zapewnienia stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego poprzez to, że dopuszczało, by ratownicy wodni w trakcie dyżuru ratowniczego realizowali inne zadania, powierzało realizację zadań z zakresu ratownictwa wodnego osobom nieposiadającym odpowiednich kwalifikacji, a także w sposób nieprawidłowy lub w ograniczonym zakresie realizowało obowiązki określone w *ustawie o bezpieczeństwie...*, tj. nie prowadziło jednolitego rejestru działań ratowniczych, w ograniczonym zakresie prowadziło działalność w zakresie ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób na obszarach wodnych.

Na podstawie ustaleń znajdujących się w niniejszym protokole z kontroli **negatywnie** oceniono:

- 1) dopuszczanie do wykonywania przez ratowników wodnych będących na stałym dyżurze do wykonywania w trakcie tego dyżuru innych czynności;
- 2) powierzanie zadań z zakresu ratownictwa wodnego osobom niespełniających wymagań dla ratownika wodnego określonych *ustawie o bezpieczeństwie...*;
- 3) nierzetelne prowadzenie rejestru działań ratowniczych;
- 4) nierzetelne prowadzenie dokumentacji dotyczącej uprawnień ratowników wodnych;
- 5) działalność podmiotu kontrolowanego w dziedzinie ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych.

Ponadto, jako uchybienie oceniono:

- 1) pełnienie stałych dyżurów przez tych samych ratowników wodnych przez kilka kolejnych dni;
- 2) brak jednolitych zasad alarmowania podmiotu kontrolowanego o wypadku na obszarze wodnym oraz brak dedykowania specjalnego numeru alarmowego wyłącznie do odbioru zgłoszeń alarmowych.

Na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie, zobowiązuje się WOPR w Radomiu do zrealizowania następujących zaleceń:

- 1) określenia zasad planowania stałego dyżuru i składu kadry ratowniczej dedykowanej do działań ratowniczych w taki sposób, by gwarantować pełną dyspozycyjność ratowników wodnych pełniących dyżur i niedopuszczanie do tego, by ratownicy wodni w czasie dyżuru wykonywali inne zadania;
- 2) zapewnienie realizowania zadań z zakresu ratownictwa wodnego przez osoby spełniające warunki dla ratownika wodnego;
- 3) zagwarantowanie pełnienia stałego dyżuru w ramach zapewnienia stanu gotowości do wykonywania ratownictwa wodnego w sposób uwzględniający prawo do odpoczynku ratowników wodnych pełniących dyżur;
- 4) prowadzenie rzetelnej ewidencji ratowników wodnych i określenie zasad sprawowania nadzoru nad kompletnością i aktualnością dokumentacji dotyczącej uprawnień ratowników wodnych;

- 5) niezwłoczne zaprzestanie wykorzystywania wskazanego numeru alarmowego do kontaktu w sprawach innych niż odbiór zgłoszeń o wypadku lub zagrożeniu na obszarze wodnym oraz ujednoczenie zasad powiadamiania WOPR w Radomiu o wypadku na obszarze wodnym;
- 6) prowadzenie rejestru działań ratowniczych w sposób zgodny z przepisami prawa i rzetelny;
- 7) rozszerzenie działalności w zakresie ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych oraz rzetelne jej dokumentowanie.

V. POUCZENIE

Zgodnie z art. 27 ust. 2–4 *ustawy o bezpieczeństwie...*, w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego objęty kontrolą może wnieść do kontrolującego na piśmie umotywowane zastrzeżenia do protokołu kontroli, w tym do sformułowanych wniosków i zaleceń, lub podpisuje protokół kontroli.

Zgłoszone zastrzeżenia kontrolujący może uznać za zasadne, zmieniając lub uzupełniając protokół kontroli, albo uznać je za niezasadne i przekazać stanowisko podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa wodnego objętemu kontrolą. Zastrzeżenia wniesione po terminie, przez osobę nieuprawnioną lub bez zachowania formy pisemnej pozostawia się bez rozpatrzenia.

W przypadku uznania zasadności zastrzeżeń zmieniony lub uzupełniony protokół kontroli zostaje przekazany ponownie do podpisania podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa wodnego objętemu kontrolą.

W myśl art. 28 ust. 1 i 2 ww. ustawy podmiotowi objętemu kontrolą przysługuje prawo odmowy podpisania protokołu kontroli i złożenia kontrolującemu, w terminie 5 dni od dnia jego otrzymania pisemnego wyjaśnienia przyczyn odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie wstrzymuje realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych.

Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego objęty kontrolą, w terminie 30 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli lub stanowiska kontrolującego, o którym mowa w art. 27 ust. 3 ww. ustawy, lub poprawionego protokołu kontroli zawiadamia ministra właściwego do spraw wewnętrznych o wykonaniu wniosków i zaleceń pokontrolnych zawartych w protokole kontroli lub o przyczynach ich niewykonania.

Zgodnie z art. 12 ust. 5 pkt 2 *ustawy o bezpieczeństwie...*, minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji administracyjnej, może cofnąć zgodę na wykonywanie ratownictwa wodnego, jeżeli podmiot, któremu taka zgoda została udzielona, nie usunął w wymaganym terminie nieprawidłowości mających istotny wpływ na wykonywanie ratownictwa wodnego stwierdzonych protokołem kontroli.

* * *

Z kontroli sporządzono protokół w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach:

Egz. Nr 1 – Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Radomiu

Egz. Nr 2 – a/a

.....
członek zespołu – Marcin Pańtak

.....
członek zespołu – Anna Lis

PREZES
Wodnego Ochotniczego Pogotowia
Ratunkowego w Radomiu

Grzegorz Skura

.....
pieczęć i podpis kierownika podmiotu
kontrolowanego